

CÁC PHƯƠNG PHÁP PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG GIAO TIẾP CHO SINH VIÊN TRONG BỐI CẢNH GIÁO DỤC HIỆN NAY

Trần Thị Minh Hoa

Khoa Đào tạo và phát triển Kỹ năng mềm, Trường Đại học Đại Nam

Tóm tắt: Bài viết nhằm nghiên cứu về việc phát triển kỹ năng giao tiếp cho sinh viên trong bối cảnh hiện nay, đặc biệt là trong môi trường giáo dục hiện nay. Kỹ năng giao tiếp được coi là yếu tố then chốt giúp sinh viên thành công trong học tập, nghề nghiệp và các mối quan hệ xã hội. Bài viết cũng đề cập đến các phương pháp hiệu quả để phát triển kỹ năng giao tiếp, bao gồm tham gia các hoạt động ngoại khóa, khóa học kỹ năng mềm, thuyết trình, và sử dụng công nghệ trong giao tiếp. Việc phát triển kỹ năng giao tiếp là yếu tố cần thiết giúp sinh viên tự tin hơn và chuẩn bị tốt cho sự nghiệp trong tương lai, đồng thời nâng cao khả năng hòa nhập và giao tiếp trong môi trường giáo dục như hiện nay.

Từ khóa: phát triển, kỹ năng mềm, sinh viên, giáo dục hiện nay

METHODS FOR DEVELOPING COMMUNICATION SKILLS FOR STUDENTS IN THE CONTEMPORARY EDUCATIONAL CONTEXT

Tran Thi Minh Hoa

Faculty of Training and Soft Skills Development, Dai Nam University

Abstract: The article aims to study the development of communication skills for students in the current context, especially in today's educational environment. Communication skills are considered a key factor that helps students succeed in their studies, careers, and social relationships. The article also discusses effective methods for developing communication skills, including participating in extracurricular activities, soft skills courses, public speaking, and using technology in communication. Developing communication skills is essential for helping students become more confident and better prepared for their future careers, while also enhancing their ability to integrate and communicate in today's educational environment.

Keywords: develop, soft skills, students, current education

Nhận bài: 08/05/2025

Phản biện: 05/06/2025

Duyệt đăng: 08/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Kỹ năng giao tiếp là yếu tố quan trọng giúp sinh viên thành công trong học tập và nghề nghiệp. Tuy nhiên, trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay, sự phổ biến của mạng xã hội và giao tiếp trực tuyến đã làm giảm cơ hội sinh viên rèn luyện kỹ năng giao tiếp trực tiếp. Nghiên cứu của Tong (2020) chỉ ra rằng mạng xã hội đã trở thành một phần không thể thiếu trong cuộc sống của sinh viên, nhưng việc lạm dụng nó có thể ảnh hưởng tiêu cực đến kỹ năng giao tiếp trực tiếp. Điều này dẫn đến việc sinh viên ít có cơ hội rèn luyện và phát triển kỹ năng giao tiếp mặt đối mặt, vốn là yếu tố quan trọng trong các tình huống xã hội và công việc thực tế. Bên cạnh đó, yếu tố tâm lý như thiếu tự tin và lo âu cũng ảnh hưởng đến khả năng giao tiếp của sinh viên (Kohn, 2018). Vì vậy, việc phát triển kỹ năng giao tiếp cho sinh viên là nhiệm vụ quan trọng đối với các nhà giáo dục, giúp họ không chỉ thành công trong học tập mà còn có thể hòa nhập tốt với môi trường công việc sau này.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Các khái niệm liên quan

Kỹ năng giao tiếp: là khả năng truyền đạt và tiếp nhận thông tin một cách hiệu quả giữa các cá nhân. Theo Hargie (2017), giao tiếp không chỉ

bao gồm lời nói mà còn bao gồm việc lắng nghe, ngôn ngữ cơ thể, và sự tương tác cảm xúc. Kỹ năng giao tiếp hiệu quả giúp người giao tiếp xây dựng mối quan hệ, giải quyết vấn đề và thực hiện công việc một cách suôn sẻ. Giao tiếp có thể diễn ra qua nhiều hình thức khác nhau, từ giao tiếp trực tiếp, qua điện thoại, đến giao tiếp trực tuyến.

Sinh viên: là những người đang theo học tại các cơ sở giáo dục, bao gồm các trường đại học, cao đẳng và học viện. Theo định nghĩa của Webster (2016), sinh viên là những người tham gia vào quá trình học tập chính thức tại một tổ chức giáo dục, với mục tiêu đạt được kiến thức, kỹ năng và chứng chỉ để phát triển nghề nghiệp. Sinh viên trong bối cảnh này có thể là những người ở độ tuổi thanh niên và trưởng thành, đang trong quá trình xây dựng nền tảng kiến thức và kỹ năng cần thiết cho tương lai.

Kỹ năng giao tiếp của sinh viên: là khả năng của sinh viên trong việc sử dụng ngôn ngữ, ngữ điệu, và các phương tiện truyền thông để giao tiếp với bạn bè, giảng viên và người khác trong môi trường học đường và xã hội. Kỹ năng này bao gồm cả giao tiếp nói và viết, lắng nghe, phản hồi và xử lý các tình huống giao tiếp khác nhau, đặc

biệt là trong môi trường học tập đa dạng và hiện đại (Robbins & Judge, 2019). Những kỹ năng này rất quan trọng đối với sự thành công trong học tập, phát triển nghề nghiệp và xây dựng các mối quan hệ xã hội tích cực.

2.2. Vai trò của kỹ năng giao tiếp đối với sinh viên

Kỹ năng giao tiếp đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển cá nhân và thành công của sinh viên, không chỉ trong học tập mà còn trong cuộc sống xã hội và nghề nghiệp sau này. Đối với sinh viên, kỹ năng giao tiếp không chỉ giúp họ truyền đạt thông tin rõ ràng và hiệu quả, mà còn giúp xây dựng các mối quan hệ xã hội, hợp tác trong nhóm và thích ứng với môi trường học tập đa dạng.

Hỗ trợ học tập hiệu quả: Kỹ năng giao tiếp giúp sinh viên dễ dàng trao đổi thông tin với giảng viên và bạn bè, từ đó tạo điều kiện thuận lợi cho việc học hỏi và trao đổi kiến thức. Việc có khả năng giao tiếp tốt giúp sinh viên hiểu rõ hơn về bài giảng, thảo luận các vấn đề học thuật và giải đáp thắc mắc. Nghiên cứu của Hargie (2017) cho thấy sinh viên có kỹ năng giao tiếp mạnh mẽ có khả năng tiếp thu kiến thức tốt hơn vì họ biết cách đặt câu hỏi, diễn đạt ý tưởng rõ ràng và tham gia vào các cuộc thảo luận học thuật.

Xây dựng các mối quan hệ xã hội: Kỹ năng giao tiếp cũng đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng và duy trì mối quan hệ xã hội của sinh viên. Sinh viên cần giao tiếp với bạn bè, đồng nghiệp và giảng viên để tạo ra một môi trường học tập hợp tác và thân thiện. Kỹ năng giao tiếp giúp sinh viên phát triển khả năng làm việc nhóm, trao đổi thông tin hiệu quả và giải quyết xung đột trong các tình huống giao tiếp xã hội (Robbins & Judge, 2019). Những mối quan hệ xã hội tốt đẹp này không chỉ giúp sinh viên cảm thấy thoải mái trong học tập mà còn là nền tảng quan trọng cho sự phát triển nghề nghiệp sau này.

Phát triển nghề nghiệp: Kỹ năng giao tiếp là một trong những yếu tố then chốt để thành công trong công việc. Sinh viên với kỹ năng giao tiếp tốt có thể thể hiện bản thân trong các buổi phỏng vấn xin việc, giao tiếp hiệu quả với đồng nghiệp và cấp trên, đồng thời thể hiện sự tự tin và năng lực lãnh đạo trong môi trường công sở. Theo nghiên cứu của Kohn (2018), những sinh viên có kỹ năng giao tiếp mạnh mẽ thường có cơ hội nghề nghiệp cao hơn, vì họ dễ dàng hòa nhập vào môi trường làm việc và xây dựng mối quan hệ chuyên nghiệp hiệu quả.

2.3. Các phương pháp phát triển kỹ năng giao tiếp của sinh viên

2.3.1. Tổ chức các hoạt động ngoại khóa và câu lạc bộ

Một trong những phương pháp hiệu quả nhất để phát triển kỹ năng giao tiếp là thông qua các hoạt động ngoại khóa và các câu lạc bộ trong trường học. Các câu lạc bộ như câu lạc bộ tranh luận, câu lạc bộ văn nghệ, hay câu lạc bộ thể thao là môi trường lý tưởng để sinh viên giao tiếp, học hỏi kỹ năng làm việc nhóm và giải quyết vấn đề. Các hoạt động này giúp sinh viên tăng cường sự tự tin khi giao tiếp trước đám đông và cải thiện khả năng lắng nghe cũng như phản hồi.

Ngoài ra, các hoạt động này cũng giúp sinh viên có cơ hội gặp gỡ và giao lưu với những người có cùng sở thích, tạo ra một môi trường giao tiếp cởi mở và thân thiện.

2.3.2. Tham gia các khóa học và chương trình đào tạo kỹ năng mềm

Hiện nay, nhiều trường đại học và các tổ chức giáo dục ngoài trường cung cấp các khóa học và chương trình đào tạo về kỹ năng mềm, trong đó kỹ năng giao tiếp là một phần quan trọng. Các khóa học này giúp sinh viên nâng cao kỹ năng giao tiếp trong nhiều tình huống khác nhau, từ giao tiếp trong học tập, làm việc nhóm cho đến giao tiếp trong môi trường công sở.

Ngoài các khóa học chính thức, các chương trình đào tạo kỹ năng mềm cũng có thể được tổ chức dưới dạng hội thảo, buổi nói chuyện, hay các buổi workshop với sự tham gia của các chuyên gia trong lĩnh vực giao tiếp.

2.3.3. Rèn luyện kỹ năng qua việc thực hành thuyết trình và phản biện

Thuyết trình và phản biện là những kỹ năng giao tiếp quan trọng, đặc biệt trong môi trường học thuật. Việc yêu cầu sinh viên tham gia vào các buổi thuyết trình nhóm hay cá nhân giúp họ cải thiện khả năng diễn đạt ý tưởng một cách rõ ràng và thuyết phục. Đồng thời, việc tham gia các buổi phản biện cũng giúp sinh viên học cách lắng nghe ý kiến của người khác, phân tích và đưa ra phản hồi một cách có logic và dễ hiểu.

Ngoài ra, việc thực hành thường xuyên trong các tình huống thuyết trình sẽ giúp sinh viên giảm bớt sự căng thẳng khi đứng trước đám đông, đồng thời nâng cao kỹ năng tự tin khi giao tiếp.

2.3.4. Khuyến khích sinh viên sử dụng công nghệ trong giao tiếp

Trong bối cảnh số hóa ngày nay, việc sử dụng công nghệ để giao tiếp ngày càng trở nên quan

trọng. Sinh viên có thể phát triển kỹ năng giao tiếp qua các nền tảng trực tuyến như email, video call, hay các công cụ hợp tác trực tuyến. Việc làm quen với các công cụ giao tiếp này không chỉ giúp sinh viên cải thiện khả năng giao tiếp qua văn bản mà còn giúp họ phát triển kỹ năng giao tiếp trong môi trường công nghệ.

Các công cụ như Zoom, Microsoft Teams, hay Google Meet giúp sinh viên thực hành giao tiếp qua các hình thức khác nhau, bao gồm giao tiếp trực tiếp, thảo luận nhóm và hội họp. Điều này không chỉ giúp họ nâng cao khả năng sử dụng công nghệ mà còn cải thiện kỹ năng giao tiếp trong các môi trường làm việc hiện đại.

2.3.5. Tạo cơ hội giao tiếp trong môi trường học tập và làm việc nhóm

Giao tiếp trong môi trường học tập, đặc biệt là trong các dự án nhóm, là một phương pháp quan trọng để phát triển kỹ năng giao tiếp cho sinh viên. Việc làm việc nhóm yêu cầu sinh viên trao đổi thông tin, lắng nghe ý tưởng của nhau, và giải quyết các vấn đề một cách hợp tác. Kỹ năng giao tiếp trong nhóm giúp sinh viên hiểu và tôn trọng quan điểm của người khác, đồng thời học cách thuyết phục và trình bày ý tưởng một cách rõ ràng và mạch lạc.

Đồng thời, các giảng viên cũng nên tạo ra các cơ hội để sinh viên thảo luận và trình bày ý tưởng trong lớp học, từ đó giúp họ rèn luyện kỹ năng giao tiếp trong môi trường học thuật.

2.3.6. Phát triển kỹ năng giao tiếp qua phản hồi từ giảng viên và bạn bè

Việc nhận và đưa ra phản hồi là một phần không thể thiếu trong quá trình phát triển kỹ năng giao tiếp. Các giảng viên và bạn bè có thể cung

cấp những nhận xét cụ thể về cách sinh viên giao tiếp, từ đó giúp họ nhận ra điểm mạnh và điểm yếu trong giao tiếp của mình. Việc cải thiện kỹ năng giao tiếp thông qua phản hồi không chỉ giúp sinh viên hiểu rõ hơn về cách thức giao tiếp hiệu quả mà còn tạo cơ hội cho họ phát triển kỹ năng tự nhận thức và tự cải thiện.

2.3.7. Đào tạo kỹ năng giao tiếp phi ngôn ngữ

Kỹ năng giao tiếp không chỉ bao gồm lời nói mà còn bao gồm các yếu tố phi ngôn ngữ như cử chỉ, ánh mắt, và ngữ điệu. Các chương trình đào tạo kỹ năng giao tiếp cũng cần chú trọng vào việc phát triển kỹ năng giao tiếp phi ngôn ngữ, giúp sinh viên nhận thức được tác động của cơ thể và ngôn ngữ cơ thể trong giao tiếp.

Việc học cách sử dụng ngôn ngữ cơ thể một cách hiệu quả, duy trì giao tiếp mắt và thể hiện sự quan tâm qua cử chỉ sẽ giúp sinh viên giao tiếp hiệu quả hơn trong mọi tình huống.

III. KẾT LUẬN

Kỹ năng giao tiếp là yếu tố quan trọng giúp sinh viên phát triển cả về học thuật và nghề nghiệp. Trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay, kỹ năng giao tiếp không chỉ giúp sinh viên kết nối hiệu quả mà còn tạo ra cơ hội học hỏi và phát triển trong môi trường số hóa. Tuy nhiên, thực tế cho thấy nhiều sinh viên vẫn còn thiếu kỹ năng giao tiếp, đặc biệt là trong các tình huống giao tiếp chuyên nghiệp và công việc nhóm. Các phương pháp như tham gia hoạt động ngoại khóa, khóa học kỹ năng mềm, và thực hành thuyết trình là những cách hiệu quả để phát triển kỹ năng này. Vì vậy, việc chú trọng phát triển kỹ năng giao tiếp trong giáo dục đại học là rất cần thiết để chuẩn bị cho sinh viên một nền tảng vững chắc trong tương lai.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Tong, Y. (2020). *The impact of social media usage on student communication skills*. International Journal of Education and Development, 34(2), 123-135.
- Kohn, A. (2018). *The importance of effective communication skills for students*. Journal of Educational Psychology, 110(3), 450-460.
- Hargie, O. (2017). *The handbook of communication skills (4th ed.)*. Routledge.
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2019). *Organizational behavior (18th ed.)*. Pearson.
- Webster, M. (2016). *Merriam-Webster's Collegiate Dictionary (11th ed.)*. Merriam-Webster.